

YHTEYSTIEDOT

Romaniväestön koulutustiimi

Asiantuntija Satu Blomerus
puh. (09) 7747 7309, gsm 050 436 1318
e-mail: satu.blomerus@oph.fi

Erityisasiantuntija Eine Lillberg
puh. (09) 7747 7308, gsm 050 363 2763
e-mail: eine.lillberg@oph.fi

Erityisasiantuntija Susanna Lehtonen
puh. (09) 7747 7232
e-mail: susanna.lehtonen@oph.fi

Oppimisen ja hyvinvoinnin tuen sekä
monikulttuurisuuden kehittäminen -yksikkö
Asiantuntijayksikön päällikkö,
opetusneuvos Leena Nissilä
puh. (09) 7747 7705
e-mail: leena.nissila@oph.fi

*”Oikein järjestetyssä kansakoulussa pitäisi ennen kaikkea muuta huolta
pidettämän siitä, että nuori kansa, jolla ei ole tilaa opinsaamiseen suurem-
missa kansakoululaitoksissa tulisi ihmisiksi kasvatetuiksi.”*

(Elias Lönnrot, Litteraturblad 1847)

*”Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua tasa-
painoisiksi, terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi ja kriittisesti ympäris-
töään arvioiviksi yhteiskunnan jäseniksi.”*

(Valtioneuvoston asetus n:o 1435, 2 §, 2001)

ROMANILAPSI PERUSOPETUKSESSA

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

ROMANILAPSEN MAAILMA

Romanilapsen ensimmäinen kontakti ympäröivään yhteiskuntaan ”yksin” tapahtuu vasta lapsen tullessa kouluikään. Lapsi on kasvanut suvun keskellä ehkä suorastaan ylisuojeltuna, monen ihmisen ja monen sukupolven huomion kohteena. Hän on siihen mennessä omaksunut omaan kulttuuriympäristöönsä tarvittavat valmiudet ja kokenut itsensä osaavaksi ja hyväksytyksi. Koulu- maailmassa tarvitaan kuitenkin erilaisia valmiuksia. Jos lapsi ei ole osallistunut esiopetukseen, on ryhmässä toimiminen, ohjattu opiskelu ja muu koulutyö hänelle täysin uutta. Suuressa ryhmässä, luokassa, jossa lähes kaikki muut ovat esikoulun käyneitä, lapsi kokee turvattomuutta ja osaamattomuutta. Hänen käsityksensä omista kyvyistään ja mahdollisuuksistaan putoaa yllättäen huonolle tasolle.

Koulun tärkeä tehtävä jo perusopetuksen ensimmäisiltä vuosiluokilta lähtien on antaa lapselle uskoa omaan kykyihinsä ja mahdollisuuksiinsa. Perusopetuksessa tulee huomioida oppilaan oikeudet ja velvollisuudet, ihmisoikeudet, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo luontevana osana romanilapsen maailmaa. Koulutus on ovi erilaisiin vaihtoehtoihin opiskelun ja mielekkään ammatin löytymiseksi sekä muun yhteiskunnallisen aktiiviteetin kehittymiseksi.

TUTUSTU, OTA YHTEYTTÄ, KYSY!

Oikean tiedon saanti romanikulttuurista on ensiarvoisen tärkeää koulun henkilökunnalle. Oppilashuollon ja kodin välinen yhteistyö on saatava käyntiin jo ensimmäisellä vuosiluokalla, ennen mahdollisia esiin tulevia ongelmia. Samoin on tärkeää, että romanivanhemmat saavat sen tiedon, jota tarvitsevat koulun käytännöistä. Henkilökunnan tulee tarvittaessa pystyä selittämään vanhemmille, mistä kaikesta lapsi jää paitsi, jos hän tulee myöhässä tai on paljon poissa. Ohjattuun toimintaan tottuminen ja ryhmäytyminen ovat todella tärkeitä asioita lapselle.

Opettajan on hyvä nopeasti tiedostaa ne alueet, joilla romanilapsen kehitys ei välttämättä ole ikätovereidensa tasolla. Näitä alueita voivat olla esimerkiksi hahmottaminen, kielellinen kehitys, keskittymiskyky ja hienomotoriikka. Yleisopetuksen mahdollistamat tukitoimet tulisikin tarvittavilla alueilla järjestää ajoissa.

Romanilasten kyvyt sosiaalisissa taidoissa ovat yleensä erittäin hyvät. Romanivanhemmat arvostavat henkilökohtaista kanssakäymistä koulun henkilökunnan kanssa. Tutustuminen hälventää ennakkoluuloja ja helpottaa yhteydenpitoa. Puolin ja toisin voit tällöin varmistaa, että asiat on ymmärretty oikein. Tärkeää on tietysti myös huomioida, etteivät lapsen kaikki ongelmat tai vaivuudet ole aina kulttuurisidonnaisia, vaan lapsikohtaisia, etnisestä taustasta riippumattomia.

TIETOA JA TOIMENPITEITÄ

Opetushallituksen Romaniväestön koulutusyksikkö teki vuonna 2001–2002 koko maata kattavan kartoituksen romanilasten perusopetuksen tilasta (**Perusopetusprojekti 1**). Kartoituksen perusteella vain 2 % tutkimuksen kohteina olleista romanilapsista osallistui esiopetukseen ja etenkin kahden ensimmäisen kouluvuoden aikana luokalle jääneiden romanioppilaiden määrä oli suuri.

Vuonna 2007 alkanutta hanketta (**Perusopetusprojekti 2**) hallinnoi Opetushallituksen Romaniväestön koulutustiimi, joka kuuluu Oppimisen ja hyvinvoinnin tuen sekä monikulttuurisuuden kehittäminen -yksikköön. Hanke pureutuu kartoituksessa esille tulleisiin kehitysehdotuksiin, joita ovat

- romanilasten identiteetin kehittäminen ja vahvistaminen
- tiedon ja tietoisuuden lisääminen
- syrjinnän ja syrjäytymisen ehkäisy
- yleisen tuen muotojen tehokas hyödyntäminen
- erityisopetuspäätösten valtakunnallinen yhdenmukaistaminen
- oppilaanohjauksen lisääminen
- kodin ja koulun välisen yhteistyön vahvistaminen
- verkostoituminen ja eri hallintokuntien välisen yhteistyön kehittäminen.

Perusopetusprojekti 2 jatkuu vuoden 2009 loppuun, jolloin painopisteenä on kodin ja koulun välinen yhteistyö. Oikeanlaisen tiedon jakaminen opetusalan ammattilaisille ja romanivanhemmille on hyvä perusta yhteistyölle. Pyrkimyksenä on luoda toimivia tukiverkkoja, jotka koostuvat kasvatuksen monialaisista ammattilaisista ja romanivanhemmista. Avoin keskustelu on tapa, jolla löydämme yhteiset tavoitteet ja keinot, jotta jokaisella romanilapsella olisi mahdollisuus löytää itsestään voimavarat tasapainoisen ja henkisesti rikkaan elämän saavuttamiseksi.